

## KIRJALLINEN KYSYMYS 635/2014 vp

### Petoeläinten aiheuttamien turkiseläinvahinkojen korvaaminen

#### *Eduskunnan puhemiehelle*

Petoeläimet ovat aiheuttaneet Etelä-Pohjanmaalla turkiseläinvahinkoja. Tarhojen läheisyydessä on ollut aidatuilla tarha-alueilla todistettavasti ilveksiä. Emot ovat häiriintyneet tilanteesta, ja kevään pentutulokset ovat huonontuneet merkittävästi ja aiheuttaneet suuria taloudellisia tappioita.

Tarhaajat ovat hakeneet korvausta vahingosta kolmen edellisvuoden pentutuloksen keskiarvon perusteella, koska se antaa todellisen kuvan pentutappioista. Tämä malli kelpaa myös vakuutusyhtiöille erilaisten korvausperusteiden määrittelyyn. Pentuhävikki muodostuu tarhan toiminnan häiriintymisestä siten, että emot ovat tappaneet ja syöneet poikasia. Myös pentueet ovat jääneet pienemmiksi häiriötekijöiden vuoksi. Lisäksi petoeläimet ovat syöneet ja kuljettaneet pois osan pennuista.

Maaseutuvirasto on ilmoittanut, että korvausta petovahingoista on mahdollista saada, jos on

selkeä näyttö petoeläimestä ja todellinen näyttö kuolleiden ketunpentujen määrästä. Maaseutuviraston mielestä perusteena ei voi käyttää edellisten vuosien keskiarvoja, vaan maastotarkastuksessa kuolleiksi todettujen eläinten lukumääriä. Viraston tulkinta aiheuttaa tarhaajille merkittävän taloudellisen vahingon, koska todellinen pentumäärän menetys jää tällä tulkinnalla liian alhaiseksi.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

*Mihin toimenpiteisiin valtioneuvosto aikoo ryhtyä, jotta petovahingot korvataan tarhaajille todellisen pentuhävikin mukaisesti?*

Helsingissä 5 päivänä syyskuuta 2014

Janne Sankelo /kok

***Eduskunnan puhemiehelle***

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Janne Sankelon /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 635/2014 vp:

*Mihin toimenpiteisiin valtioneuvosto aikoo ryhtyä, jotta petovahingot korvataan tarhaajille todellisen pentuhävikin mukaisesti?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Riistavahinkolain (105/2009) 11 §:ssä todetaan, että riistaeläimen kotieläimelle ja muulle eläimelle aiheuttamasta vahingosta voidaan korvata enintään tapetun taikka vahingon takia lopetetun eläimen käypä arvo. Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan ratkaisun 248/1/2004 (16.12.2004) mukaan käyvällä arvolla tarkoitetaan lähtökohtaisesti korvattavan eläimen sen hetkistä myynti- ja/tai ostohintaa eläimen tuhoutuessa tai muuttuessa omistajalleen täysin käyttökeltottomaksi. Käypä arvo ei sisällä erikseen mahdollisia tuotto- ja/tai odotusarvoja eikä siihen sijoitettuja muitakaan kustannuksia. Lain-säädäntö on petovahinkojen korvaamisessa edelleen samansisältöinen.

Maa- ja metsätalousministeriön saaman selvityksen mukaan kyseessä olevissa tapauksissa Maaseutuvirasto on heti vahingon tapahduttua ilmoittanut kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle, että korvaus saattaisi olla mahdollinen, jos löytyy selkeä näyttö ilveksestä ja todellinen näyttö (lukumäärä) kuolleista ketunpennuista. Kiistatonta lienee näyttö siitä, että kyse on ilveksen aiheuttamasta vahingosta. Mitä tulee vahingon suuruuteen, on todettava, että korvaushakemusten laskelmat perustuvat puutteellisten fyysisten

näyttöjen takia kolmen viimeisen vuoden pentutuloksen vertailuun laskentahetken eläinmääriin. Korvausta on siis haettu ilveksen tappamien ja lopetettujen pentujen sekä kadonneiksi esitettyjen pentujen lisäksi pentuetuoton alenemasta, mitä voidaan pitää selkeästi tuotto- tai odotusarvoon liittyvänä vahinkona. Maaseutuvirasto on edellyttänyt, että korvauksen perusteena käytetään maastotarkastuksessa kuolleiksi todettujen eläinten lukumääriä. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo Maaseutuviraston tavoin, että vahingon suuruutta määritettäessä pitää olla konkreettista näyttöä vahingosta, joten pentutulojen keskiarvojen käyttäminen korvausperusteena ei perustu lakiin. Ministeriö katsoo, että kyseessä oleva lainkohta ei myöskään mahdollista kadonneiden eläinten korvaamista.

Mikäli vahingonkärsijä on tyytymätön maaseutuelinkeinoviranomaisen päätökseen, on hänellä mahdollista hakea oikaisua elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ja edelleen sen päätöksestä muutosta hallinto-oikeudelta ja viime kädessä korkeimmalta hallinto-oikeudelta ratkaisua.

Maa- ja metsätalousministeriön tarkoituksena on tarkistaa riistavahinkolainsäädännössä esille tulleita välttämättömiä muutostarpeita, mutta valtiontalouden tilanne huomioiden ei ole mahdollista laajentaa korvattavien suurpetojen aiheuttamien vahinkojen piiriä tuotto-, odotus- tai jalostusarvon eikä kadonneiden eläinten korvaamiseen.

Markkinoilla on kuitenkin tarjolla vakuutus-tuotteita tuotantoeläintiloille, kuten maatilatuotannon vakuutus ja keskeytysvakuutus, joilla voidaan kattaa myös sellaiset villieläinten vahingot, joita riistavahinkolaki ei kata. Ministeriön saamien tietojen mukaan vakuutusyhtiöiden kor-

vauskäytäntönä on, että yleisesti ottaen esinevahinkona ei korvata pentuhävikkiä ollenkaan eli korvattavaa on vain menetetyn eläimen käypä arvo kuten valtiollakin. Turkistarhaajalla saattaa olla edellä mainittu toiminnan keskeytysvakuutus. Tällöin voidaan hävikkiä korvata, mutta se edellyttää aina vakuutuksenottajan yksityiskohdaiset laskelmat hävikistä ja arviointi tehdään tapauskohtaisesti eli siinäkin ei ole olemassa mitään systemaattista kaavaa.

Ministeriön saaman tiedon mukaan samoilla tarhoilla on tapahtunut vahinkoja myös tänä ke-

sänä. Maa- ja metsätalousministeriö myöntää vuosittain Suomen riistakeskukselle noin 300 000 euroa suurpetojen aiheuttamien vahinkojen estämiseen. Suomen riistakeskuksen kautta on mahdollisuus saada suurpetoaitatarvikkeita sellaisiin kohteisiin, joissa vahinkoriskin todennäköisyys on suuri. Maa- ja metsätalousministeriö on ohjeistanut Suomen riistakeskusta suunnittelemaan pikaisesti kyseisille turkistarhoille sellaisen suurpetoaitaratkaisun, että petovahingot saadaan loppumaan.

Helsingissä 19 päivänä syyskuuta 2014

Maa- ja metsätalousministeri Petteri Orpo

### *Till riksdagens talman*

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 635/2014 rd undertecknat av riksdagsledamot Janne Sankelo /saml:

*Vad tänker statsrådet vidta för åtgärder för att farmarna ska ersättas för rovdjursskador enligt de faktiska valpförlusterna?*

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I 11 § i viltskadelagen (105/2009) konstateras att ersättningen för en skada på husdjur och andra djur som orsakats av vilt inte får överstiga det gängse värde på de djur som dödats eller avlivats på grund av skadan. Enligt ett avgörande av landsbygdsnäringsnämndens besvärskammare 248/1/2004 (16.12.2004) menas med gängse värde i princip det aktuella försäljnings och/eller köpepriset för det djur som ersätts, räknat vid den tidpunkt då djuret förstörs eller helt förlorar sitt värde för ägaren. I det gängse värdet ingår inte eventuell vinst och/eller förväntningsvärde och inte heller övriga kostnader som investerats i djuret. Lagstiftningen om ersättning av rovdjursskador har fortfarande samma innehåll.

Enligt en utredning om de aktuella fallen som jord- och skogsbruksministeriet fått hade Landsbygdsverket genast när skadan inträffat meddelat kommunens landsbygdsnäringsmyndighet att ersättning kunde komma i fråga om det fanns tydliga bevis på att det varit fråga om lo, och även fanns bevis på (antalet) döda rävvälpar. Det torde finnas klara bevis på att skadan orsakats av lo. I fråga om skadans storlek ska det konstateras att kalkylerna i ersättningsansökan på grund av att fysiska bevis saknas baserar sig på djurantal som

baserar sig på medelantalet valpar under de tre senaste åren. Ersättning har alltså sökts både för valpar som dödats av lo och avlivats på grund av skadorna och för försvunna valpar, men dessutom också för minskad valpproduktion, vilket entydigt kan betraktas som en skada på vinst- eller förväntningsvärdet. Landsbygdsverket har förutsatt att man som grund för ersättningen använder det antal döda valpar som konstaterats vid granskning i terrängen. Jord- och skogsbruksministeriet anser i likhet med Landsbygdsverket att fastställandet av en skadas omfattning ska basera sig på konkreta bevis på skadan, att använda medelvärden för valpproduktionen som ersättningsgrund grundar sig inte på lagen. Ministeriet anser att det lagrum det är fråga om inte heller möjliggör ersättning för försvunna djur.

Om den skadelidande är missnöjd med landsbygdsnäringsmyndigheten beslut kan hon eller han yrka på rättelse hos närings- trafik- och miljöcentralen och vidare söka ändring av NTM-centralens avgörande hos förvaltningsdomstolen samt i sista hand överklaga beslutet hos högsta förvaltningsdomstolen.

Jord- och skogsbruksministeriet har för avsikt att se över vissa nödvändiga ändringsbehov i viltskadelagstiftningen, men med beaktande av den statsekonomiska situationen går det inte att utvidga ersättningen för rovdjursskador till att också omfatta vinst-, förväntnings- eller avelsvärdet och inte heller förluster på grund av försvunna djur.

Det finns ändå försäkringsprodukter för produktionsgårdar på marknaden, såsom försäkring för lantbruksproduktion och avbrottsförsäkring, som kan ersätta också sådana skador orsakade av vilt som inte viltskadelagen täcker. Enligt uppgifter som ministeriet fått är försäkringsbolagens

ersättningspraxis i regel den, att valpförluster inte alls ersätts som föremålsskada, dvs. att det enda som ersätts är det förlorade djurets gängse värde, på samma sätt som i statens praxis. En pälsdjursuppfödare kan ha en ovan nämnd avbrottsförsäkring för sin verksamhet. Då kan förlusten ersättas, men det förutsätter alltid att försäkringstagaren kan lägga fram detaljerade kalkyler över förlusterna. Värderingen görs från fall till fall utan någon systematisk formel.

Enligt ministeriets uppgifter har det också i sommar inträffat skador på samma farmer. Jord-

och skogsbruksministeriet beviljar årligen ca 300 000 euro åt Finlands viltcentral för förebyggande av skador orsakade av stora rovdjur. Via Finlands viltcentral kan man få utrustning för uppförande av rovdjursstängsel på sådana objekt där sannolikheten för skador är stor. Jord- och skogsbruksministeriet har anvisat Finlands viltcentral att i snabb ordning planera en sådan stängsellösning för de drabbade pälsfarmerna att skadorna på grund av stora rovdjur upphör.

Helsingfors den 19 september 2014

Jord- och skogsbruksminister Petteri Orpo